

Oponentský posudek bakalářské práce

Eva Čechová: *Vývoj pravicového extremismu v ČR*

Autorka se soustřeďuje na období po r. 1989 a na území ČR. Nejde jí o představení delších vývojových linií, spíše o zachycení trendů a jevů, které jsou označovány jako pravicový extremismus. K tomu zvolila logickou strukturu, kterou představuje i v úvodu: od představení základních pojmů, přes výčet a deskripci jednotlivých subjektů a aktérů, po zařazení do širšího evropského kontextu a zobecňujícím poznámkám.

Jakkoli nejde o práci historickou, výklady se neobejdou u daného tématu bez odkazů k historii (zejména německý nacismus), kde některá uskupení pravicového extremismu čerpají jak svou ideologii, tak ovšem symboliku a ikonografii. Zmíněno je to hlavně v úvodních definicích extremismu. Je dobré, že autorka opírá o více autorů, nepřebírá jedinou definici. Na druhou stranu vykresluje tento fenomén (3-4) a jeho vývoj v ČR (9-16) dosti konkrétně, aniž však uvádí, zda jde o její vlastní názor, poznatky, výsledek četby atp. V průběhu textu několikrát zmíní „levici“ jako jednoho z protivníků pravicových extremistů (např. 14). Snad by bylo záhodno, kdyby autorka vysvětlila rozdíl mezi pravicí a levicí a jejich extrémními podobami, jakož i něco k historii těchto rozdělení. To může učinit při obhajobě.

Jednou z klíčových otázek je nejen definice „pravicového extremismu“, ale potom i výběr uskupení, která pod tento pojem lze zařadit. Autorka svůj výběr – pokud jsem něco nepřehlédla – nijak nevysvětluje. Užívá standardních publikací a materiálů (například z různých bezpečnostních zpráv), ale svůj katalog nijak nezduvodňuje. Je nějak komplexní? Jde jen o hlavní představitele? To může být předmětem rozhovoru při obhajobě. Po formální stránce je tento katalog však poněkud problematický. Objevují se pasáže, kde není rozlišeno, zda jde o vlastní popis fenoménu nebo citáty z odborných publikací atp.

Tím se zřejmě i stalo, že jsou zařazeny subjekty, které jako takové a ve svém celku nepůsobí vždy jen a výlučně pravicově extrémně. Například Tomio Okamura má i své levicově extrémní výroky. Ale autorka se blíže nevěnuje ani otázce, kdy nejsou jen jasně definované skupiny či dokonce politické strany, ale také pravicově extrémní projevy subtilnějšího charakteru v jednání a postojích jednotlivců, politiků, veřejně činných osob, církevních představitelů atp., aniž by se tito považovali za stoupence některého subjektu, dokonce se od nich distancují. Autorka naznačuje tuto tematiku (str. 5-6), ale dále nerozvíjí. Jak vnímá a hodnotí autorka tento fenomén?

Zařazení problematiky do evropského kontextu (42-44) vzbuzuje ve čtenáři naději, že půjde o srovnání s podobnými jevy, že se objeví některá prohlášení či dokumenty ze strany EU, ale nic z toho. Jde vlastně jen opět o proklamace, jak se (pravicový) extremismus projevuje a jak je nebezpečný. Aniž by zmínila pro dnešní dobu typická a v médiích často zmiňovaná prostředí – například na Slovensku, v Maďarsku nebo ve východní části SRN. I to může být předmětem rozhovoru u obhajoby.

Z formálního hlediska práce představuje standard běžný u bakalářských prací, jakkoliv by některé formulace vyžadovaly další úpravy. Autorka užívá řadu zkratk. Bývá zvykem uvést jejich seznam a vysvětlení. Užívá-li zkratky ČR, jistě ji není třeba vysvětlovat (jakkoli se užívá i

např. pro Čínskou republiku), ale je dobré v podobném textu postupovat jednotně – buď užívat zkratku, nebo vždy plně vypsát, ale není dobré střídat.

Autorka se pokusila zpřehlednit a popsat dosti komplexní fenomén. O aktuálnosti předložené práce není pochyb. Je třeba vysoce ocenit jasný postoj a sympatický apel v samotném závěru práce. Nelze tudíž ani popřít určitou vášeň, se kterou autorka přistupuje k danému tématu. Snad v tomto případě nelze ani jinak. Ta by však neměla bránit v tom, aby v bakalářské práci postupovala dle pravidel vědecké práce. Řádně rozlišovat citáty, parafráze a vlastní myšlenky, jinak práce může budit dojem, že je z velké části sama pouhou parafrází, nebo dokonce kopií jiných pramenů. Autorka sice neužívá jeden pramen, ale rozdílné poznatky spíše jen kupí, než by je kriticky uvedla do vzájemné diskuse a podrobila kritice. Tento způsob zacházení s prameny posouvá hodnotu předložené práce i přes její nesporná pozitiva na hodnotící škále velmi silně vpravo (!!!).

Práci doporučuji k obhajobě, hodnocení však v závislosti na obhajobě doporučuji v rozmezí D-E.

Ladislav Beneš, Dr.
Katedra praktické teologie

V Praze 7. 9. 2017